

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Godišnje izvješće za 2016. godinu

Sažetak

Tržište kapitala

Blagi gospodarski oporavak i nastavak povećanja investicijskih aktivnosti i rasta tržišnih pokazatelja obilježili su tržište kapitala u Republici Hrvatskoj u 2016., a posebno u drugoj polovici godine. Trgovanje na Zagrebačkoj burzi d.d. (dalje u tekstu: Zagrebačka burza) na uređenom tržištu iznosilo je 3,9 mlrd. kuna, što predstavlja značajan rast (16,1 %) u odnosu na prethodnu godinu. Godinu 2016. obilježio je prestanak uvrštenja svih strukturiranih proizvoda, dok je Zagrebačka burza uvrstila svoje dionice na službeno tržište. Značajan utjecaj na blok promet dionicama imala je prodaja državnog udjela u društvima Končar elektroindustrija d.d., Sunčani Hvar d.d., HTP Korčula d.d. i Imperial d.d. Ukupna tržišna kapitalizacija uvrštenih financijskih instrumenata na uređenom tržištu na kraju 2016. iznosila je 232,4 mlrd. kuna, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja porast od 14,1 %, dok je ukupna tržišna kapitalizacija na multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) na kraju 2016. iznosila 4,2 mlrd. kuna, što u odnosu na 2015. predstavlja pad od 19,6 %.

Osim Zagrebačke burze, tijekom 2016. na službeno tržište Zagrebačke burze svoje dionice uvrstio je i FTB Turizam d.d. Na uređeno tržište Zagrebačke burze uvrštene su korporativne obveznice društva Lanište d.o.o., Zagrebački holding d.o.o., Atlantic Grupa d.d., JGL d.d.

Predstavnici Hanfe sudjelovali su u radnoj skupini za izradu nacрта prijedloga Zakona o tržištu kapitala osnovanoj pri Ministarstvu financija s ciljem implementacije Uredbe MAR¹ i ostalih propisa Europske unije. Donošenje novog Zakona usklađenog s odredbama Uredbe MAR, Direktive MIFID II², Uredbe MIFIR³ i Uredbe o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira⁴ (dalje u tekstu: Uredba CSDR) očekuje se u 2017. godini. U veljači 2016. na snagu je stupio Zakon o provedbi Uredbe CSDR⁵, u čijoj je izradi aktivno sudjelovala i Hanfa, a njime su osigurani uvjeti za uspješnu implementaciju odredaba Uredbe CSDR te je Hanfa, uz Hrvatsku narodnu banku (dalje u tekstu: HNB), imenovana nadležnim tijelom za njezinu provedbu. Ovime je osigurana zakonska podloga Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. (dalje u tekstu: SKDD) za podnošenje zahtjeva za usklađenje s odredbama Uredbe CSDR, u trenutku kada to postane obavezan učiniti.

---

¹ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (Tekst značajan za EGP), SL L 173/1

² Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (Tekst značajan za EGP), SL L 173/349

³ Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Tekst značajan za EGP), SL L 173/84

⁴ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012, SL L 257

⁵ Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (NN, br. 44/2016)

S ciljem dosljednog usklađivanja s Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 2016/301⁶ i uvažavajući tehnički napredak na tržištima kapitala, Hanfa je donijela Tehničku uputu za izradu i dostavu zahtjeva za odobrenje prospekta u elektroničkom obliku elektroničkim putem, koja se primjenjuje na zahtjeve za odobrenje prospekta podnesene Hanfi od 1. srpnja 2016., čime je omogućena dostava zahtjeva za odobrenje prospekata kao i sve dokumentacije koja se prilaže uz taj zahtjev u elektroničkom obliku elektroničkim putem. U vezi s tržištem kapitala Hanfa je tijekom godine donijela pet pravilnika koji propisuju strukturu i sadržaj financijskih izvještaja Zagrebačke burze, SKDD-a i Fonda za zaštitu ulagatelja te prijavljivanje stvarnog ili potencijalnog kršenja Uredbe MAR.⁷ Hanfa je Zagrebačkoj burzi odobrila izmjene i dopune Cjenika burzovnih odluka kao i izmjene i dopune Pravila Zagrebačke burze. Propisana je mogućnost uvrštenja na redovito tržište udjela otvorenih investicijskih fondova, prvenstveno fondova kojima se trguje na burzi (engl. *Exchange Traded Funds* – ETF). Hanfa je tijekom godine odobrila sedam zahtjeva za odobrenje prospekta. Šest zahtjeva odnosilo se na odobrenje prospekata u vezi s uvrštenjem vrijednosnih papira na uređeno tržište (od kojih su se četiri odnosila na odobrenje prospekata u vezi s uvrštenjem dionica, a dva u vezi s uvrštenjem obveznica na uređeno tržište).

Od nadležnih tijela drugih država članica zaprimljeno je ukupno 15 notifikacija prospekata i 15 notifikacija dopuna prospekata. Notificirani prospekti uglavnom su se odnosili na programe izdanja strukturiranih vrijednosnih papira kreditnih institucija. Najveći broj notifikacija zaprimljen je od austrijskog (16) i irskog regulatora (sedam), zatim luksemburškog regulatora (četiri) te ostalih regulatora (tri).

Odobreno je osam ponuda za preuzimanje⁸ dok su u 2015. bile odobrene dvije ponude za preuzimanje, a 2014. odobreno ih je šest.

U 2016. provedena su 154 posredna nadzora nad izdavateljima koji su se odnosili na transparentnost odnosno objavljivanje propisanih informacija, 24 posredna nadzora koji su se odnosili na stjecanje i/ili otpuštanje dionica izdavatelja od strane osoba na rukovoditeljskim dužnostima, 18 posrednih nadzora koji su se odnosili na stjecanje i/ili otpuštanje vlastitih dionica i ostalih financijskih instrumenata izdavatelja. Također, provedeno je i 16 upravnih predmeta nadzora nad izdavateljima čiji je predmet bilo postupanje s propisanim informacijama

---

⁶ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 2016/301 od 30. studenoga 2015. o dopuni Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za odobrenje i objavu prospekta i distribuciju oglasa te o izmjeni Uredbe Komisije (EZ) br. 809/2004

⁷ Popis pravilnika koje je Hanfa donijela u 2016. nalazi se u Dodacima

⁸ U skladu s člankom 9. stavkom 1. ZPDD-a osoba koja posredno ili neposredno, samostalno ili djelujući zajednički, stekne više od 25 % dionica s pravom glasa ciljnog društva obvezna je objaviti ponudu za preuzimanje preostalih dioničara. U skladu s odredbama članka 24. ZPDD-a Hanfa odobrava ponude za preuzimanje te nadzire primjenu ZPDD-a u skladu s odredbama članka 47. ZPDD-a.

Investicijska društva

Tijekom 2016. na tržištu kapitala Republike Hrvatske poslovalo je osam investicijskih društava, 14 kreditnih institucija s odobrenjem Hanfa za obavljanje investicijskih usluga i s njima povezanih pomoćnih usluga iz Zakona o tržištu kapitala⁹ (dalje u tekstu: ZTK), te sedam društava za upravljanje investicijskim fondovima s javnom ponudom. Zahtjeve za izdavanje odobrenja za rad brokera podnijelo je četiri kandidata kojima su ona i izdana. Više je bilo izdavanja odobrenja za rad investicijskih savjetnika (13) s obzirom na to da se s tim odobrenjem mogu obavljati i poslovi brokera. Također, sedam je brokera i šest investicijskih savjetnika prestalo obavljati te poslove na temelju raskida radnog odnosa. Prethodne dvije godine broj pravnih osoba koje pružaju investicijske usluge i obavljaju investicijske aktivnosti nije se značajnije mijenjao. U 2016. broj kreditnih institucija smanjen je otvaranjem stečajnog postupka nad Bankom Splitsko-Dalmatinskom d.d.¹⁰, ali je Slatinska banka d.d. dana 17. kolovoza 2016. podnijela zahtjev za prethodnu suglasnost za pružanje određenih investicijskih i pomoćnih usluga u skladu sa ZTK-om, čime će broj kreditnih institucija ostati nepromijenjen. Hanfa je u 2016. zaprimila 173 obavijesti o namjeri neposrednog pružanja investicijskih usluga na području Republike Hrvatske, dok je u 2015. evidentirano 142 obavijesti.

Ukupni prihodi od obavljanja investicijskih usluga i s njima povezanih pomoćnih usluga iz članka 5. ZTK-a investicijskih društava i društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom (dalje u tekstu: društava za upravljanje UCITS fondovima) u 2016. povećani su u odnosu na 2015. i to redom za 20,5 % i 3,9 %, dok su ukupni prihodi od gore navedenih usluga kreditnih institucija smanjeni za 14,0 %.

U 2016. izdana su četiri odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave investicijskog društva od kojih se samo jedno odobrenje odnosilo na produljenje mandata za člana uprave investicijskog društva koji je i ranije obnašao tu funkciju.

Na dan 31. prosinca 2016. u Registru notifikacija iz država članica Europske unije bilo je evidentirano ukupno 568 investicijskih društava sa sjedištem u državama članicama Europske unije, kao i podaci o vezanim zastupnicima preko kojih neka društva pružaju usluge.

Tijekom 2016. Hanfa je pokrenula sedam neposrednih postupaka nadzora nad investicijskim društvima, društvima za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom i kreditnim institucijama, a u odnosu na pružanje investicijskih i pomoćnih usluga definiranih ZTK-om. Na osnovi provedenih postupaka neposrednih nadzora, Hanfa je u 2016. donijela tri rješenja o okončanju postupka nadzora.

---

⁹ NN, br. 88/08, 146/08, 74/09, 54/13, 159/13, 18/15, 110/15 i 123/16

¹⁰ Hanfa je predmetnoj kreditnoj instituciji 27. svibnja 2016. izdala Rješenje o privremenoj zabrani pružanja investicijskih usluga i s njima povezanih pomoćnih usluga iz članka 5. ZTK-a, kao i raspolaganja financijskim instrumentima i novčanim sredstvima klijenata u sklopu pružanja svih investicijskih usluga i s njima povezanih pomoćnih usluga, na temelju Odluke o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka Hrvatske narodne banke od 24. svibnja 2016. godine.

Hanfa je održala ciklus ispita za brokera te ciklus ispita za investicijskog savjetnika. Oba ciklusa ispita sadržavala su dva ispitna roka. U ciklusu ispita za brokera ispitu je pristupilo 18 kandidata, a deset kandidata je uspješno položio ispit. U ciklusu ispita za investicijskog savjetnika ispitu je pristupilo 259 kandidata, od kojih je 109 kandidata uspješno položilo ispit.

Investicijski fondovi

U skladu s okruženjem niskih kamatnih stopa i oporavkom realne gospodarske aktivnosti u Republici Hrvatskoj u 2016. i tržište investicijskih fondova ostvarilo je značajan rast vrijednosti imovine. Tako je i broj otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (dalje u tekstu: UCITS fond) povećan za šest, a broj alternativnih investicijskih fondova (dalje u tekstu: AIF) povećan je za dva fonda u odnosu na kraj prethodne godine. Četiri su novoosnovana obveznička UCITS fonda te četiri UCITS fonda kategorizirana kao ostali, a budući da su izvršena i dva pripajanja dioničkih, odnosno mješovitih fondova, broj UCITS fondova ukupno je povećan za šest.

Na dan 31. prosinca 2016. bilo je registrirano 21¹¹ društvo za upravljanje investicijskim fondovima^{12,13}, odnosno jedno društvo više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od navedenih društava poslove upravljanja UCITS fondovima i AIF-ovima obavljalo je osam društava, sedam društava upravljalo je samo UCITS fondovima, a šest društava upravljalo je samo AIF-ovima.

Tri su AIF-a osnovana tijekom 2016. u Republici Hrvatskoj te su svi kategorizirani kao otvoreni alternativni fondovi s privatnom ponudom. Dva fonda kategorizirana su kao AIF-ovi posebne vrste (engl. *hedge fund*), a jedan kao fond poduzetničkog kapitala (engl. *venture capital*). Budući da je iz registra Hanfe tijekom 2016. izbrisan jedan AIF, ukupno se broj AIF-ova u Republici Hrvatskoj na kraju 2016. povećao za dva fonda u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 30.

Nakon kontinuiranog pada neto imovine Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u prethodnim godinama, u 2016. bio je vidljiv rast imovine spomenutog fonda. Imovina Umirovljeničkog fonda nastavila je kontinuirani pad. Tako je u promatranom razdoblju vrijednost neto imovine Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji povećana je za 9,3 %, a neto imovina Umirovljeničkog fonda smanjena je za 1,4 %. Rast neto imovine Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji posljedica je utjecaja, odnosno rasta, tržišta.

Hanfa je u 2016. zaprimila ukupno 28 notifikacija nadležnih tijela iz drugih država članica Europske unije o namjeri prekograničnog trgovanja udjelima investicijskih fondova, odnosno obavljanja djelatnosti društava za upravljanje. Navedene notifikacije odnosile su se na AIF-ove. Od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, pa do kraja 2016. Hanfa je zaprimila ukupno 94 notifikacije o namjeri prekograničnog

---

¹¹ Jedno društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima osnovano je 30. prosinca 2016., no tek sredinom siječnja 2017. upisano je u sudski registar te je nakon toga započelo s radom.

¹² Izvješćem su obuhvaćeni podaci o društvima za upravljanje UCITS fondovima i društvima za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Društva za upravljanje UCITS fondovima i UAIF-ovi iz drugih država članica koji su notificirani u Republici Hrvatskoj nisu uključeni u ovo izvješće.

¹³ Popis subjekata nadzora Hanfe nalazi se na internetskoj stranici Hanfe, www.hanfa.hr.

trgovanja udjelima investicijskih fondova odnosno obavljanja djelatnosti društava za upravljanje, od čega se 90 notifikacija odnosilo na AIF-ove, a četiri na UCITS fondove.

Hanfa je tijekom 2016. nastavila s provođenjem dvaju neposrednih nadzora započetih u 2015. nad društvima za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima (dalje u tekstu: UAIF) koji upravljaju otvorenim alternativnim investicijskim fondovima rizičnog kapitala s privatnom ponudom. Nastavljeno je i provođenje neposrednih nadzora nad društvima za upravljanje UCITS fondovima koji su započeli u 2015. na temelju odredaba starog Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom¹⁴ (dalje u tekstu: stari ZOIFJP) i UAIF-ovima, čiji je cilj bila provjera usklađenja društava s odredbama starog ZOIFJP-a i Zakona o alternativnim investicijskim fondovima¹⁵ koje se odnose na organizacijske zahtjeve. U 2016. su pokrenuti i dovršeni nadzori nad jednim društvom za upravljanje UCITS fondovima, te nad dvama društvima koja upravljaju UCITS fondovima i UAIF-ovima, a koji su se odnosili na organizacijske zahtjeve, i to na investicijski proces i ulaganje imovine fondova i društva, mehanizme unutarnjih kontrola.

Drugi i treći stup mirovinskog osiguranja i isplata mirovina

Tržište obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja bilježilo je od početka mirovinske reforme kontinuirani rast, a s danom 31. prosinca 2016. ukupna neto imovina obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova iznosila je 88,5 mlrd. kuna, što predstavlja rast od 10,7 mlrd. kuna u odnosu na kraj prethodne godine.

Kao i prethodnih nekoliko godina, na kraju 2016. u Republici Hrvatskoj poslovala su četiri društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima. Dva su društva bila u neposrednom vlasništvu nerezidenata, jedno u posrednom vlasništvu nerezidenata, dok je jedno bilo u polovičnom neposrednom vlasništvu rezidenta i posrednom vlasništvu nerezidenta. Svako društvo upravljalo je po jednim obveznim mirovinskim fondom svake od kategorija A, B i C. Na kraju 2016. broj članova obveznih mirovinskih fondova povećao se za 3,1 % u odnosu na kraj prethodne godine. Podaci Središnjeg registra osiguranika na agregatnoj razini ukazuju na nisku osviještenost članova obveznih mirovinskih fondova o samostalnom odabiru obveznog mirovinskog fonda. Tako je u 2016. od 59.958 novih članova obveznih mirovinskih fondova svega njih 1.304 samostalno odabralo obvezni mirovinski fond, što predstavlja udio od 2,2 % u ukupnom broju novih članova i neznatno smanjenje u odnosu na prethodnu godinu. Tijekom navedenog razdoblja zabilježeno je ukupno 6.970 prestanaka članstva, odnosno zatvaranja računa u obveznim mirovinskim fondovima.

Ukupna neto imovina obveznih mirovinskih fondova na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 84,2 mlrd. kuna i porasla je za 10,2 mlrd. kuna u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se porast od 5,3 mlrd. kuna (52,5 %) odnosi na neto uplate članova, dok je porast neto imovine od 4,8 mlrd. kuna (47,5 %) posljedica ostvarenih prinosa obveznih mirovinskih fondova. Godišnji prinosi obveznih mirovinskih

---

¹⁴ NN, br. 16/13 i 143/14

¹⁵ NN, br. 16/13 i 143/14

fondova kategorije B, na kraju 2016., kretali su se u rasponu od 5,7 % do 8,5 %. Obvezni mirovinski fondovi kategorije A ostvarili su prinose u rasponu od 8,2 % do 13,8 %, dok su obvezni mirovinski fondovi kategorije C ostvarili prinose u rasponu od 7,2 % do 8,5 %.

Četiri društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima upravljala su s ukupno šest otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova i 18 zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova. To predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu godinu budući da je u 2016. osnovan jedan zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond. Dva su društva bila u neposrednom vlasništvu nerezidenata, jedno u posrednom vlasništvu nerezidenta, dok je jedno bilo u neposrednom vlasništvu rezidenta.

Slično kao i kod obveznih mirovinskih fondova, tijekom 2016. nastavljen je rast broja članova otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova. Tako su ukupni bruto doprinosi članova otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova porasli za 20 % u odnosu na 2015. godinu. Usporedo s rastom broja članova i uplaćenih bruto doprinosa još je izraženije porasla ukupna neto imovina otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (16,5 %) u odnosu na prethodnu godinu. Svi otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi ostvarili su pozitivne prinose koji su se kretali u rasponu od 5,1 % do 11,1 %. Rast broja članova zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (1,6 %) ostvaren je u 2016. u odnosu na prethodnu godinu, što se, u kombinaciji sa utjecajem tržišta, očitovalo i u rastu njihove neto imovine (14,1 %). Bez obzira na rast broja novih članova, uplate bruto doprinosa članova zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova smanjile se su, i to za 16,2 %. Prinosi zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova u 2016. kretali su se u rasponu od 4,7 % do 12,1 %.

Prema podacima iz financijskih izvještaja ukupna imovina mirovinskog osiguravajućeg društva (MOD) na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 464,1 mil. kuna, što predstavlja porast od 25,8 mil. kuna, odnosno 5,9 % u odnosu na imovinu iskazanu na dan 31. prosinca 2015. godine. Navedeni porast imovine prvenstveno je rezultat povećanja ulaganja, koja su činila 95,6 % ukupne imovine te su bila za 16,9 mil. kuna veća u odnosu na dan 31. prosinca 2015. godine. Značajan porast u apsolutnom iznosu zabilježila je i ostala imovina, koja je u odnosu na 31. prosinca 2015. veća za 8,4 mil. kuna odnosno 76,9 %.

Hanfa je dva nova pravilnika donijela na temelju Zakona o obveznim mirovinskim fondovima¹⁶ (dalje u tekstu: ZOMF) i dva nova pravilnika na temelju Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima¹⁷ (dalje u tekstu: ZDMF) a kojima se uređuje vođenje računovodstva, sadržaj, oblik, objava, način i rokovi izrade i dostave godišnjih financijskih izvještaja obveznog mirovinskog društva, financijski izvještaji za izvještajna razdoblja tijekom poslovne godine kojima obvezno mirovinsko društvo izvještava Hanfu i druge vanjske korisnike o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i novčanim tokovima te drugi izvještaji koje sastavlja za potrebe Hanfe.

---

¹⁶ NN, br. 19/14 i 93/15

¹⁷ NN, br. 19/14

Pokrenute postupke neposrednog nadzora u 2015. nad poslovanjem četiri društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima Hanfa je nastavila provoditi i tijekom 2016. godine. Tema navedenih nadzora bila je investicijski proces i ulaganje imovine fondova te s tim u vezi uspostava i povezanost mehanizama unutarnjih kontrola, uključujući funkcije upravljanja rizicima i usklađenosti s relevantnim propisima. Hanfa je u 2016. obavila neposredni nadzor poslovanja jedinog mirovinskog osiguravajućeg društva u dijelu procesa usklađenosti organizacijskih zahtjeva u odnosu na ustroj i obavljanje poslova funkcije upravljanja rizicima, funkcije praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, funkcije interne revizije i aktuarske funkcije te usklađenosti procesa ugovaranja i isplate mirovina sa ZMOD-om i drugim relevantnim propisima.

Osiguranje

Najveću promjenu na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2016. predstavljalo je uvođenje novog regulatornog okvira poslovanja društava za osiguranje i društava za reosiguranje temeljenog na Direktivi Solventnost II¹⁸.

Na dan 31. prosinca 2016. na tržištu osiguranja poslovalo je 21 društvo za osiguranje i jedno društvo za reosiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Na tržištu osiguranja djelovao je i Hrvatski ured za osiguranje (dalje u tekstu: HUU) kao udruženje društava za osiguranje koje obavlja i poslove vođenja Garancijskog fonda te Hrvatski nuklearni POOL, GIU kao gospodarsko interesno udruženje (pool) osiguranja, odnosno reosiguranja koje obavlja poslove osiguranja, odnosno reosiguranja koji pokrivaju rizike velikih šteta od odgovornosti za atomske štete, odnosno drugih velikih šteta. Poslove zastupanja u osiguranju odnosno posredovanja u osiguranju i reosiguranju na dan 31. prosinca 2016. obavljalo je 314 društava za zastupanje u osiguranju, 45 društava za posredovanje u osiguranju i reosiguranju, 346 obrta za zastupanje u osiguranju, 24 kreditne institucije te HP - Hrvatska pošta d.d.

Osim prethodno navedenih subjekata, na području Republike Hrvatske su i društva iz drugih država članica, sukladno notifikacijama, obavljala poslove osiguranja, poslove zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju te poslove zastupanja u osiguranju putem podružnice osnovane na području Republike Hrvatske.

Društva za osiguranje su u 2016. ostvarila ukupnu zaračunatu bruto premiju osiguranja u iznosu od 8,8 mlrd. kuna, što je za 42,9 mil. kuna ili 0,5 % više u odnosu na premiju ostvarenu u 2015. godini. Ukupna zaračunata bruto premija reosiguranja u 2016. ostvarena je u negativnom iznosu (-0,4 mil. kuna) zbog poslovne odluke jednog društva za reosiguranje o prestanku aktivnog obavljanja poslova reosiguranja. U odnosu na 2015. zaračunata bruto premija reosiguranja bila je manja za 42,4 mil. kuna.

Udjel zaračunate bruto premije osiguranja u BDP-u na dan 31. prosinca 2016. bio je 2,55 % te je zabilježio smanjenje u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 2,61 %. U skupini životnih osiguranja navedeni je udjel s 0,88 % u 2015. smanjen na 0,85 % u 2016., a u skupini neživotnih osiguranja udjel

---

¹⁸ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o pokretanju i obavljanju poslova osiguranja i reosiguranja, SL L 335/1

je smanjen s 1,73 %, koliko je iznosio u 2015. na 1,70 % u 2016. godini. Ukupna aktiva društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 39,8 mlrd. kuna te je u odnosu na prethodnu godinu bila veća za 1,2 mlrd. kuna, odnosno za 3,1 %. Porastu aktive na razini djelatnosti osiguranja u najvećoj je mjeri doprinijelo povećanje aktive životnih osiguranja u iznosu od 1,5 mlrd. kuna ili 7,1 %. Aktiva životnih osiguranja činila je na dan 31. prosinca 2016. godine 56,2 % ukupne aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje. U segmentu neživotnih osiguranja zabilježen je pad aktive od 0,3 mlrd. kuna, odnosno smanjenje za 1,6 %. Aktiva društava za reosiguranje činila je 2,4 % ukupne aktive neživotnih osiguranja.

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje ostvarila su u 2016. kao rezultat poslovanja dobit od 589,1 mil. kuna što je za 64,6 mil. kuna više u odnosu na 2015. godinu kada je ostvarena dobit od 524,5 mil. kuna. Od toga je u 2016. neto dobit u iznosu od ukupno 617,2 mil. kuna iskazalo 17 društava za osiguranje i jedno društvo za reosiguranje, dok su gubitak od 28,1 mil. kuna iskazala četiri društva za osiguranje.

Na dan 31. prosinca 2016. ukupna imovina Hrvatskog ureda za osiguranje iznosila je 11,8 mil. kuna, što je za 13,8% više u odnosu na 2015. godinu. Ukupne obveze Ureda na dan 31. prosinca 2016. iznosile su 3,8 mil. kuna, što je za 3,3% više u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna imovina Garancijskog fonda na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 16,0 mil. kuna, što je za 29,1 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna aktiva HN POOL-a na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 94,1 mil. kuna i u odnosu na isti dan prethodne godine smanjila se za 2,4 %. Najveći udjel u aktivi (81,5 %) odnosio se na ulaganja u iznosu od 76,7 mil. kuna. Najznačajniji udjel u pasivi (78,2%) zauzimale su tehničke pričuve u iznosu od 73,5 mil. kuna.

Dana 1. siječnja 2016. na snagu je u potpunosti stupio novi Zakon o osiguranju¹⁹ (dalje u tekstu: novi ZOS) te se njime osiguravaju pretpostavke za provedbu Delegirane Uredbe o dopuni Direktive Solventnost II²⁰. Navedena delegirana uredba sadrži provedbena pravila za Solventnost II te se utvrđuju postupci za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Europskoj komisiji, što je definirano člankom 301.a u Direktivi Solventnost II.

Novim ZOS-om uspostavljen je regulatorni okvir koji je donio niz noviteta od kojih su najznačajniji viša razina zaštite potrošača, novi način izračuna adekvatnosti kapitala koji između ostalog u obzir uzima profil rizičnosti društva kao jednu od značajnijih komponenti. Osim toga, postignuta je veća transparentnost poslovanja te su propisani viši standardi za transparentnost poslovanja i zahtjevi za postizanje veće učinkovitosti u upravljanju, a posebno u upravljanju rizicima. Uvodi se i novi način izvještavanja i objave poput izvještavanja o poslovima osiguranja u drugoj državi članici Europske

---

¹⁹ NN, br. 30/15

²⁰ Delegirana Uredba Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II)

unije/Europskog gospodarskog prostora te izvještavanja Hanfe o, primjerice, izdvojenim poslovima ili funkcijama. Novi ZOS je uveo i nova pravila poslovanja i nadzora društava za osiguranje odnosno reosiguranje u skladu s Direktivom Solventnost II te Direktivom Omnibus II²¹, Uredbom o agencijama za kreditni rejting²² i uredbama o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje)²³ u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje i Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala. Sva društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje su na dan 31.12.2016. ispunjavala kapitalne zahjeve, pri čemu je najveći dio društava imao pokrivenost potrebnog solventnog kapitala prihvatljivim vlastitim sredstvima u rasponu između 100 % i 200 %.

Tijekom 2016. Hanfa je donijela 30 novih pravilnika u području osiguranja i reosiguranja, a na svojim internetskim stranicama objavila je Preporuke o sadržaju i dostavi dokumenta s ključnim informacijama za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja.

Hanfa je izdala dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 47 društava za zastupanje u osiguranju i 107 obrta za zastupanje u osiguranju. Izdana je i dozvola za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju za jedno društvo za posredovanje u osiguranju i reosiguranju. Na temelju zaprimljenih zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju u stanicama za tehnički pregled vozila izdane su dozvole za šest društava za zastupanje u osiguranju. Na temelju zaprimljenih obavijesti o prestanku poslovanja donesena su rješenja kojima se utvrđuje prestanak važenja dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za osam društava za zastupanje u osiguranju, sedam obrta za zastupanje u osiguranju, dva društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju i jedan obrt za zastupanje u osiguranju za rad u stanici za tehnički pregled vozila. Dvjema kreditnim institucijama prestala je važiti suglasnost Hanfe za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju.

U 2016. Hanfa je provodila devet postupaka neposrednih nadzora nad društvima za osiguranje, od kojih je jedan neposredni nadzor bio izvanredan, a preostalih osam redovni. Od navedenog broja ukupno provedenih neposrednih nadzora jedan postupak je započet u 2015., a završen u 2016., pet postupaka započeto je i završeno u 2016., dok su tri postupka započeta u 2016. nastavljena i u 2017. godini.

---

²¹ Direktiva 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), SL L 153/1

²² Uredba (EZ) br. 1060/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o agencijama za kreditni rejting (Tekst značajan za EGP), SL L 302/1

²³ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (L 331/48) i Uredba (EU) BR. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ, SL L 331/84

Hanfa je u 2016. donijela ukupno devet rješenja koja se odnose na postupke neposrednih nadzora završenih u 2015. i 2016. godini. Od navedenog broja ukupno donesenih rješenja šest rješenja odnosilo se na rješenja o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti te su subjekti nadzora postupali u skladu s naloženim u izreci navedenih rješenja te u skladu s rokovima propisanim rješenjima. Pored navedenih šest rješenja, Hanfa je donijela i tri rješenja o okončanju postupka neposrednog nadzora, i to sve za subjekte nadzora koji su postupili u skladu s naloženim u rješenjima o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti.

Uz kvantitativne izvještaje za Solventnost II, Hanfa je u 2016. zaprimala i analizirala FLAOR/ORSA²⁴ izvještaje. Nakon provedenih analiza dostavljenih FLAOR/ORSA izvještaja, Hanfa je održala sastanke s predstavnicima pojedinačnih društava. Svrha sastanaka bila je jasnije uvidjeti i bolje razumjeti kako je tekao ORSA proces u društvima te dati prijedloge za unaprjeđenje i savjete za poboljšanje budućih ORSA izvještaja.

Leasing

Na tržištu leasinga na dan 31. prosinca 2016. poslovalo je 19 leasing društava, dok je u 2015. bilo aktivno 21 leasing društvo. Tijekom 2016. dva su društva pokrenula postupak likvidacije. Većina leasing društava u Republici Hrvatskoj pripada grupama financijskih institucija. Temeljni kapital leasing društava na dan 31. prosinca 2016. iznosio je 544,4 mil. kuna, od čega je udjel kapitala nerezidenata iznosio 78,8 % ili 428,9 mil. kuna, dok se 21,2 % ili 115,5 mil. kuna odnosilo na temeljni kapital u neposrednom vlasništvu rezidenata. Na navedeni dan u stvarnom vlasništvu rezidenata bila su samo dva leasing društva.

Ukupna imovina leasing društava na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 17,9 mlrd. kuna i bila je za 278,3 mil. kuna ili 1,6 % veća u odnosu na isti dan prethodne godine. Leasing društva su u 2016. iskazala dobit nakon oporezivanja u iznosu od 443,1 mil. kuna (u 2015. iskazan je gubitak nakon oporezivanja u iznosu od 742,1 mil. kuna). Na iskazanu dobit nakon oporezivanja značajno je utjecala dobit od kamata u iznosu od 275,8 mil. kuna (najvećim dijelom po osnovi dobiti od kamata po financijskom leasingu). Dobit s osnova provizija i naknada iznosi 9,3 mil. kuna što je smanjenje za 17 mil. kuna (64,7 %) u odnosu na prethodnu godinu. Dobit nakon oporezivanja u iznosu od 469,9 mil. kuna ostvarilo je 17 društava, dok su gubitak nakon oporezivanja u iznosu od 26,9 mil. kuna iskazala dva leasing društva.

Vrijednost novozaključenih ugovora u operativnom leasingu u 2016. povećana je za 240,4 mil. kuna, dok je vrijednost novozaključenih ugovora u financijskom leasingu povećana za čak 1,1 mlrd. kuna u odnosu na prethodnu godinu. Udjel operativnog leasinga u strukturi ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora u 2016. iznosio je 26,8 %, dok je udjel financijskog leasinga iznosio 73,2 %. Smanjenje udjela operativnog leasinga u 2016. u odnosu na prethodnu godinu posljedica je bržeg rasta financiranja

---

²⁴ Izvještaj FLAOR/ORSA obuhvaća poslovnu strategiju, upravljanje rizicima, procjenu kapitalnih zahtjeva i testiranje otpornosti na stres (stres test) te je namijenjen upravi društva kako bi mogla donositi pravovaljane, učinkovite i neophodne odluke, a ne nadzornom tijelu, te mora biti odobren od strane uprave društva.

objekata leasinga putem financijskog leasinga. Na povećanje udjela financijskog leasinga najvećim je dijelom utjecalo povećanje financiranja vozila (osobnih i gospodarskih).

Najveća vrijednost aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31. prosinca 2016. odnosila se na osobna vozila i iznosila je 4,7 mlrd. kuna ili 33,8 % vrijednosti aktivnih ugovora. Vrijednost aktivnih ugovora za gospodarska vozila iznosila je 3,5 mlrd. kuna ili 24,7 % vrijednosti aktivnih ugovora dok je vrijednost aktivnih ugovora za nekretnine iznosila 2,9 mlrd. kuna ili 20,5 % vrijednosti aktivnih ugovora.

Nastavljeno je s nadzornim aktivnostima koje su se temeljile na posrednim nadzorima poslovanja društava. Posrednim nadzorom Hanfa provjerava usklađenost poslovanja s odredbama ZOL-a i pravilnicima, a koji se provodio na temelju izvještaja koja su leasing društva bila dužna u propisanim rokovima dostaviti Hanfi, praćenju, prikupljanju i provjeri dokumentacije, obavijesti i dobivenih podataka, kao i praćenju, prikupljanju i provjeri podataka i saznanja iz drugih izvora.

Hanfa je sastavila 32 zapisnika o provedenom nadzoru, 15 dopuna zapisnika te donijela ukupno 46 rješenja od čega je deset rješenja kojima se nalaže otklanjanje nepravilnosti i 36 rješenja kojima se utvrđuje da su nepravilnosti otklonjene i postupci nadzora okončani.

Nadzorne aktivnosti Hanfe bile su usmjerene i na provjeru uspostave i ustroja mehanizama unutarnjih kontrola u skladu s odredbama Zakona o leasingu²⁵ te Pravilnika o organizacijskim zahtjevima²⁶. To je rezultiralo otvaranjem upravnih postupaka posrednih nadzora za 15 društava te je stoga sastavljeno 15 zapisnika, 11 dopuna zapisnika te donijeto deset rješenja kojima se društvima nalaže otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

Aktivnosti Hanfe u dijelu neposrednih nadzora odnose se na jedan otvoreni neposredni nadzor po predmetu nadzora Poslovni proces posla leasinga za razdoblje od 1. siječnja 2015. do 30. lipnja 2016. Daljnje postupanje po navedenom nadzoru odnosno sastavljanje zapisnika očekuje se u 2017. godini.

Factoring

Imovina faktoring društava na dan 31. prosinca 2016. iznosila je 5,9 mlrd. kuna što predstavlja smanjenje vrijednosti od 10,4 % u odnosu na dan 31. prosinca 2015. godine. Dominirali su poslovi otkupa mjenica s 64 % aktive što predstavlja smanjenje udjela od 2,4 % u odnosu na prethodnu godinu. Na tržištu i nadalje dominiraju poslovi s pravom regresa (82,8 %) kod kojega dobavljač odgovara za naplativost predmeta faktoringa te poslovi kod kojih su predmet otkupa mjenice odnosno fakture kupaca koji imaju sjedište u Republici Hrvatskoj (95,7 %). Aktiva faktoring društava na dan 31. prosinca 2016. bila je za 687,2 mil. kuna manja u odnosu na 31. prosinca 2015. godine. U strukturi aktive na kratkotrajnu se imovinu odnosilo 98,1 % ukupne aktive (98 % na isti dan prethodne godine) što je uobičajeno s

---

²⁵ NN, br. 141/13

²⁶ NN, br. 68/14

obzirom na predmetnu djelatnost faktoring društava. Najznačajnija stavka kratkotrajne imovine bili su poslovi eskonta mjenica (64 % aktive).

Neto dobit faktoring društava za 2016. iznosila je 168,5 mil. kuna, što je za 20,7 % manje u odnosu na 2015. godinu. Ukupni prihodi faktoring društava u 2016. iznosili su 772,2 mil. kuna i bili su za 68,9 mil. kuna ili 8,2 % manji u odnosu na prethodnu godinu, dok su rashodi s iznosom od 548,7 mil. kuna bili za 26,4 mil. kuna ili 4,6 % manji u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Od 13 faktoring društava njih devet je u 2016. iskazalo dobit nakon oporezivanja u ukupnom iznosu od 203,4 mil. kuna. Istovremeno su četiri faktoring društva ostvarila gubitak nakon oporezivanja u iznosu od 34,9 mil. kuna. Volumen transakcija iznosio je 19,3 mlrd. kuna, što je povećanje od 8,2 % u odnosu na 2015. godinu. U razdoblju od 1. siječnja 2016. do 31. prosinca 2016. faktoring društva otkupila su fakture po poslovima faktoringa u vrijednosti od 3,7 mlrd. kuna te mjenice u vrijednosti od 15,5 mlrd. kuna.

U registru faktoring društava na dan 31. prosinca 2016. bila su evidentirana dva aktivna faktoring društva koja imaju odobrenje za obavljanje poslova faktoringa, dok je jedno faktoring društvo na isti dan bilo u likvidaciji. Zakonom o izmjeni Zakona o faktoringu²⁷ rok za usklađenje onih pravnih osoba koje su na dan njegovog stupanja na snagu obavljale poslove faktoringa i koje su upisane u sudski registar produžio se do 31. prosinca 2016. godine. Krajem prosinca 2016. zaprimljena su dva izvješća o usklađenju. U zakonskom roku tj. do 31. siječnja 2017., zaprimljeno je još pet izvješća o usklađenju.

S obzirom na to da je rok za usklađenje faktoring društava sa zakonom produžen do 31. prosinca 2016., Hanfa je svoje nadzorne aktivnosti, kao i u prethodnoj 2015., usmjerila na posredni nadzor i analizu zaprimljenih financijskih i dodatnih izvještaja faktoring društava. Težište nadzornih aktivnosti prvenstveno se odnosilo na analizu tržišta faktoringa u Republici Hrvatskoj s aspekta analize rizika djelatnosti faktoringa te vrsta i karakteristika pojedinih proizvoda i poslova koje faktoring društva obavljaju.

Sudski postupci

Hanfa je u postupcima nadzora iz područja tržišta kapitala, investicijskih fondova i osiguranja, utvrdila nezakonitosti te je na temelju svojih ovlasti nadležnom prekršajnom sudu i Financijskom inspektoratu Republike Hrvatske podnijela ukupno 11 optužnih prijedloga, pri čemu je u jednom predmetu donesena pravomoćna osuda, a kod ostalih predmeta postupak je još u tijeku. Protiv odluka Hanfe tijekom 2016., podnošenjem tužbe pred Upravnim sudom u Zagrebu, pokrenuto je 12 upravnih sporova, od čega ih se 11 odnosi na upravne odluke iz područja tržišta kapitala, a jedan iz područja investicijskih društava. Od 11 upravnih tužbi na koje je Hanfa dostavila odgovore, dvije tužbe su odbačene pravomoćno kao nedopuštene odlukama Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. U jednom upravnom sporu je presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske potvrđena presuda kojom je odbijen tužbeni zahtjev radi poništenja rješenja Hanfe, a u jednom upravnom sporu tužitelj se nije žalio na presudu kojom je odbijen tužbeni zahtjev za poništenje odluke Hanfe. Preostalih sedam postupaka još je u tijeku.

---

²⁷ NN, br. 41/16

Hanfa je podnijela nadležnom državnom odvjetništvu kaznenu prijavu protiv šest fizičkih osoba i nepoznatog počinitelja. Tijekom godine predstavnici Hanfe sudjelovali su u Radnoj skupini Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske za izmjene i dopune Kaznenog zakona.

Sudjelovanje u radu institucija Europske unije i domaća i međunarodna suradnja

Zaposlenici Hanfe bili su i u 2016. uključeni u rad i koordinaciju u vezi s pitanjima usklađivanja s propisima i praksama Europske unije u okviru financijskog sektora, i to kako s relevantnim državnim tijelima tako i s institucijama Europske unije. Hanfa je sudjelovala na sedam sastanaka Odbora nadzornih tijela Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i pet sastanaka Odbora nadzornih tijela Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA). Predstavnici Hanfe bili su uključeni u rad 11 odbora, triju mreža stručnjaka i jedne radne skupine ESMA-e., a u radu EIOPA-e predstavnici Hanfe bili su uključeni kroz rad devet odbora, jedne radne skupine, mreže jezičnih redaktora te pet novoformiranih mreža stručnjaka. Odbori ESMA-e i EIOPA-e u 2016. donijeli su ukupno više od stotinu i pedeset odluka te vodili podjednako toliko rasprava, koje su se uglavnom ticale odobravanja mnogobrojnih dokumenata za javnu raspravu, smjernica i preporuka, donošenja tehničkih i provedbenih standarda, analiza trendova, rizika i ranjivosti financijskog sektora, uređivanja zajedničkog tržišta te u tom svjetlu ujednačavanja nadzornih praksi, djelovanja trgovinskih repozitorija i agencija za kreditni rejting u nadležnosti ESMA-e, sudjelovanja u testovima otpornosti na stres EIOPA-e, izrade mišljenja prema Europskoj komisiji ili drugim europskim nadzornim tijelima, suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma, prepoznavanja novih instrumenata i usluga na financijskim tržištima te budućih trendova i utjecaja na potrošače i financijsku stabilnost europskog prostora, procjena istovjetnosti nadzornih sustava trećih zemalja i dr. Na njihovim su pripremama kroz prikupljanje podataka, informacija i mišljenja te izradu analiza na nacionalnim razinama radili stručni odbori i radne skupine ESMA-e i EIOPA-e te stručne službe tih europskih nadzornih tijela. Odbori i radne skupine ESMA-e i EIOPA-e te Hanfini članovi u njima radili su na pripremi svih relevantnih dokumenata koji su bili potrebni kako za donošenje odluka tako i za vođenje rasprava po određenim pitanjima te za rad posebnih skupina za provedbu procjena stručnjaka po pojedinim temama važnim za rad i djelovanje u okviru cjelokupnog europskog financijskog tržišta.

Hanfa je sudjelovala i u analizama EBA-e²⁸ povezanim s revizijom bonitetnih zahtjeva za investicijska društva na temelju Direktive CRD IV²⁹ i Uredbe CRR³⁰ odnosno drugim izvještavanjima povezanim sa zahtjevima iz Direktive BRRD³¹. U suradnji s Hrvatskom narodnom bankom nastavljen je rad započet u

---

²⁸ Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (engl. *European Banking Authority* – EBA) zajedno s Europskim nadzornim tijelom za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) i Europskim nadzornim tijelom za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) čini Europski sustav nadzornih tijela (engl. *European Supervisory Authorities* - ESAs). Detaljnije o EIOPA-i i ESMA-i u poglavlju 9.1.1. Sudjelovanje u radu ESMA-e i 9.1.2. Sudjelovanje u radu EIOPA-e.

²⁹ Direktiva 2013/36/EU od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ, SL L 176 i Uredba (EU) br. 575/2013 od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL L 176

³⁰ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL EU L 176

³¹ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ,

2015. na prihvaćanju EBA-inih Smjernica koje se tiču oba nadzorna tijela te rad u sklopu notifikacija unutar EBA-ine baze podataka. Hanfa je sudjelovala na četiri sastanka Općeg odbora te jednom sastanku Savjetodavnog tehničkog odbora ESRB-a³². Zaposlenici Hanfe sudjelovali su u radu radnih i ekspertnih skupina Vijeća i Europske komisije u području nebankarskih financijskih usluga. U aktivnostima koje se provode u sklopu stvaranja Unije tržišta kapitala, Hanfa je sudjelovala u Radnoj skupini za financijske usluge Vijeća kod donošenja nove Uredbe o prospektu. Hanfa je sudjelovala i u radu Radne skupine o barijerama za slobodno kretanje kapitala koja je u sklopu aktivnosti o Uniji tržišta kapitala osnovana pri Europskoj komisiji. Pritom je naglašavala potrebu sinkroniziranog djelovanja država članica uz potporu Europske komisije u podizanju financijske pismenosti kako bi se potrošačima omogućilo da steknu potrebne razine razumijevanja u vezi s karakteristikama financijskih proizvoda i kanala njihove distribucije. Predstavnici Europske komisije su pozvali Hanfu da vodi podskupinu za financijsku pismenost u sklopu aktivnosti spomenute Radne skupine. Inicijativu Hanfe o važnosti financijskog opismenjavanja unutar Unije tržišta kapitala su podržale brojne države članice i pridružile se radu iste koji se nastavlja i u 2017. godini. Zaposlenici Hanfe tijekom godine sudjelovali su i na radnim sastancima Europske komisije na temama transpozicije nove Direktive o distribuciji osiguranja i na temu prekograničnog marketinga udjela u investicijskim fondovima.

Suradnja s domaćim institucijama obuhvatila je sudjelovanja u radnim skupinama u vezi s izradama zakona iz nadležnosti Hanfe, sudjelovanje u projektnom timu za razvoj regionalnog tržišta kapitala namijenjenog malim i srednjim poduzećima koji su započele Zagrebačka burza i Europska banka za obnovu i razvoj, sudjelovanje na sastancima Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača pri Ministarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta te nastavak sudjelovanja u aktivnostima Vijeća za financijsku stabilnost, u čijem radu također sudjeluju Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija i Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka. Suradnja s međunarodnim institucijama obuhvatila je nastavak suradnje s predstavnicima Svjetske banke na projektu osnivanja prvog hrvatskog fonda poduzetničkog kapitala koji Svjetska banka provodi u suradnji s Ministarstvom poduzetništva i obrta te Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije. U skladu s potpisanim Multilateralnim memorandumom o razumijevanju, Hanfa je kao članica Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire (IOSCO) i tijekom 2016. razmjenjivala relevantne informacije s ostalim potpisnicama memorandumu u svojim postupcima nadzora odnosno za potrebe nadzora drugih potpisnica memorandumu. Suradnja je tijekom godine obuhvatila i dostavljanje mišljenja na dokumente stranih institucija, i to Europske središnje banke za obnovu i razvoj te Svjetske banke.

Otvorena su tri nadzora po predmetu nadzora Sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma. Istodobno su tri nadzora i završena (uključujući jedan započeo prethodne godine). Tijekom godine nije bilo rješenja kojima se subjektima nadzora nalažu nadzorne mjere u dijelu sprječavanja pranja novca i

---

2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP), SL L 173/190

³² Uredba (EU) br. 1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike, SL EU L 331/1 te Uredba Vijeća (EU) br. 1096/2010, od 17. studenoga 2010. kojom se dodjeljuju specifični zadaci Europskoj središnjoj banci u pogledu djelovanja ESRB-a, SL L 331/162

financiranja terorizma, budući da su do donošenja rješenja sve nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. Hanfa je kao sudionik sustava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma putem Odbora za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma sudjelovala u izradi mišljenja te odgovarala na pitanja subjekata nadzora iz domene sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, organizirala edukacije subjekata nadzora na tu temu te obavljala druge aktivnosti u vezi sa sprječavanjem pranja novca i financiranjem terorizma. S obzirom na obvezu nadzornih tijela o međusobnoj razmjeni podataka i informacija povezanih s postupcima nadzora, Hanfa je nastavila izvještavati Ured za sprječavanje pranja novca pri Ministarstvu financija o provedenim postupcima nadzora. U Hrvatskoj gospodarskoj komori održala je edukaciju „Seminar o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za financijske institucije“ za predstavnike subjekata nadzora na kojoj su dani odgovori na upite od strane udruženja subjekata nadzora pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. S Ministarstvom financija, Uredom za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma te Hrvatskom narodnom bankom Hanfa je sudjelovala u radnoj skupini za izradu novog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Nastavljeno je i aktivno sudjelovanje u radu Međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, kojom predsjedava Ured za sprječavanje pranja novca. S Ministarstvom financija (Financijski inspektorat) Hanfa je potpisala Sporazum o suradnji i razmjeni informacija na području provedbe Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma u svrhu povećanja učinkovitosti nadzornih i drugih aktivnosti u području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma.

Aktivnosti povezane sa zaštitom potrošača i informiranjem javnosti

Hanfa je u 2016. zaprimila 136 predstavki, od čega se 45,6 % odnosilo na područja tržišta osiguranja, 13,3 % na područje tržišta kapitala, 5,9 % na područje leasinga, 2,9 % na investicijske fondove, 4,4 % na mirovinske fondove, 0,7 % na investicijska društva, a 23,5 % zaprimljenih predstavki nije se odnosilo na djelokrug i nadležnost Hanfe dok se 3,7 % predstavki koje je Hanfa zaprimila odnosilo na njen rad. Tijekom godine nije zaprimljena nijedna predstavka koja se odnosila na područje faktoringa.

Redovne aktivnosti povezane sa zaštitom potrošača i informiranjem javnosti odnosile su se na upoznavanje javnosti s ulogom i načinom funkcioniranja financijskog sustava te poduzimanja različitih aktivnosti koje bi korisnicima financijskih usluga omogućile pravodobno dobivanje potrebnih informacija. Aktivnosti povezane sa zaštitom potrošača bile usmjerene na preventivno djelovanje, i to kroz posredni i neposredni nadzor, a dodatne aktivnosti bile su usmjerene na razvijanje svijesti o rizicima u vezi s ulaganjima u financijske instrumente, kao i o pravima i obvezama subjekata nadzora i korisnika njihovih usluga. Navedene aktivnosti Hanfa je provodila putem objava o savjetovanjima sa zainteresiranom javnošću u vezi s nacrtima podzakonskih akata iz svoje nadležnosti te pozivanja na dostavu komentara na njihov sadržaj, i to na središnjem državnom portalu za javna savjetovanja sa zainteresiranom javnošću (e-Savjetovanja). Na svojim internetskim stranicama objavljivala je zakonske i podzakonske propise i njihove pročišćene verzije, priopćenja za javnost o različitim rizičnim vrstama ulaganja i financijskih poslova, upozorenja s ciljem zaštite ulagatelja, upozorenja ESMA-e i IOSCO-a, edukativne tekstove, često postavljena pitanja i odgovore, publikacije, priručnike i podatke o rezultatima poslovanja

subjekata nadzora te druge obavijesti koje sadrže informacije i priopćenja iz djelokruga rada Hanfe. U području zaštite potrošača Hanfa je bila aktivna i u sklopu ESMA-ina Stalnog odbora za financijske inovacije (engl. *Financial Innovation Standing Committee*) i EIOPA-ina Odbora za zaštitu potrošača i financijske inovacije (engl. *Committee on Consumer Protection and Financial Innovation*) u sklopu kojih je pratila dostavljene dokumente, dostavljala zatražene podatke i izvještaje o predstavkama te razmjenjivala iskustva s drugim državama članicama u vezi s pitanjima zaštite potrošača. Također, Hanfa je tijekom godine pozitivno riješila 11 zaprimljenih zahtjeva za pristup informacijama, a putem medija je omogućila da javnost bude upoznata s njezinim djelovanjem i to odgovaranjem na novinarske upite te putem priopćenja i intervjua s članovima Upravnog vijeća objavljenih u medijima.

Osim redovnih aktivnosti Hanfa je nastavila s provedbom dodatnih edukativnih aktivnosti pa je tako s Hrvatskom narodnom bankom predstavila rezultate istraživanja financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj. Mjerenje je provedeno prema metodologiji Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) te su njegovi nalazi usporedivi s rezultatima istog istraživanja u drugim zemljama. Istraživanje je provedeno metodom osobnog kontakta s ispitanicima („licem u lice“) u dobnoj skupini od 18 do 79 godina, na reprezentativnom uzorku od preko 1.000 ispitanika. U istraživanju su se mjerile tri osnovne kategorije: financijsko znanje, financijsko ponašanje i odnos prema trošenju novca. Mjerenje je pokazalo kakve rezultate u financijskoj pismenosti ostvaruju različite društvene skupine (dobne, rodne, obrazovne) u svim krajevima Republike Hrvatske. Prosječna ocjena financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj iznosi 11,7 bodova od mogućeg 21 boda. Najnižu pismenost imaju mlađi od 19 godina (9,3), a najvišu oni višeg i visokog obrazovanja (12,8) te građani s prihodima kućanstva većim od 6.250 kuna (12,8), kao i oni iz gradova s više od 100.000 stanovnika (13,1). Što se tiče financijskog znanja, 74,0 % građana upoznato je s utjecajem koji inflacija ima na njihov život, odnosno razumije da visoka inflacija znači i brz rast troškova života. Više od dvije trećine ispitanika (69,0 %) upoznato je s velikim rizicima koji su povezani s visokim potencijalnim zaradama. Dvije trećine građana svjesno je koristi razumnog raspoređivanja ulaganja i štednje u svrhu zaštite od rizika – odnosno shvaća da je gubitak novca manje vjerojatan ako se ulaže i štedi na više mjesta. Također, 80,0 % ispitanika razumije zadatak koji zahtijeva shvaćanje koncepta kamate na zajam. Preko 60,0 % građana Republike Hrvatske pažljivo vodi računa o svojim financijskim poslovima, troškovima, financijskoj kupovini te pravovremenom podmirivanju računa i dugova. Međutim, dok takav oprez znači da Hrvati ne riskiraju previše s novcem, izbjegavajući „negativne rizike“, isto vrijedi i za „pozitivne“ poput ulaganja, kojima nisu skloni ni građani viših prihoda. Slaba korelacija između financijskog znanja i financijskog ponašanja pokazuje kako građani Hrvatske, iako su relativno svjesni koristi, ali i načina financijski odgovornog ponašanja, takvo znanje ne primjenjuju uvijek u svakodnevicu. Rezultati istraživanja ukazuju na to da građani nižih primanja i obrazovanja značajno manje znaju o osnovnim ekonomskim i financijskim pojmovima, rjeđe vode budžet vlastitih kućanstava, manje su sigurni u vlastite mirovinske planove, poznaju manje financijskih proizvoda te ih ujedno rjeđe koriste.

Hanfa je sudjelovala u obilježavanju Svjetskog i Europskog tjedna novca koji se obilježavao od 14. do 18. ožujka 2016. te je poduzela niz dodatnih edukativnih aktivnosti u svrhu upoznavanja šire javnosti s

financijskim uslugama, svojim djelokrugom i nadležnošću te važnošću financijske pismenosti. Predstavnici Hanfe održali su prezentacije u vezi s aktivnostima Hanfe na području financijskog opismenjavanja te sudjelovali na nekoliko panela, debata i okruglih stolova kao što su okrugli stol Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta na temu „Financijska pismenost i mladi“, panel Jutarnjeg lista na temu „Financijsko opismenjavanje: koje politike i mjere mogu povećati razinu financijske pismenosti u Hrvatskoj“, panel Ekonomskog fakulteta u Osijeku i Hrvatske gospodarske komore u Zagrebu o financijskoj pismenosti u hrvatskom obrazovnom sustavu gdje je Hanfa ujedno predstavila rezultate istraživanja financijske pismenosti hrvatskih građana te studentska debata u suradnji Hrvatskog ureda za osiguranje i Ekonomske klinike „Životno osiguranje – štednja i/ili investicija“. Predstavnici Hanfe održali su i četiri edukativna predavanja za više od 150 učenika srednjih škola i studenata tijekom kojih su im na jednostavan i razumljiv način predstavljene aktivnosti Hanfe s posebnim naglaskom na teme u vezi s poznavanjem financijskih usluga i rizika povezanih s korištenjem tih usluga, nadzorom pružatelja usluga, prekograničnim pružanjem financijskih usluga i međunarodnom suradnjom regulatornih tijela.

Radi uspostavljanja i razvijanja znanstveno-razvojne suradnje, posebno na području provedbe stručne prakse studenata, Hanfa je s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu potpisala Sporazum o suradnji. Sporazum podrazumijeva i organiziranje edukativnih programa za nastavnike Ekonomskog fakulteta od strane Hanfe, mogućnost angažiranja predavača Hanfe na pojedinim specijalističkim poslijediplomskim studijima Ekonomskog fakulteta te druge oblike poslovne suradnje u djelatnostima dviju institucija. Hanfa je nastavila s organiziranjem studentskih debata u obrazovnim institucijama na području Hrvatske te je u suradnji s udrugom Financijski impuls studenata Ekonomskog fakulteta u Osijeku i Hrvatskim uredom za osiguranje održala studentsku debatu pod nazivom „Životno osiguranje – štednja i/ili investicija“. Održane su i dvije debate pod nazivom „Izazovi financiranja u RH – studija slučaja: bankovni izvori i/ili tržišta kapitala“. Jedna debata održana je u suradnji s Visokim učilištem Effectus – visokom školom za financije i pravo, a druga u sklopu obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca u suradnji s udrugom Ekonomska klinika studenata Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskim uredom za osiguranje.

Na temelju iznimne posjećenosti i iskazanog zanimanja za edukativnu kampanju provedenu krajem 2015. u vezi s upozorenjima oko ulaganja u komplicirane financijske proizvode, Hanfa je pokrenula internetsku edukativnu kampanju sličnog sadržaja i krajem 2016. godine. Kampanja je bila zasnovana na modernim tehnologijama kojima se služe pružatelji onih usluga i proizvoda na koje je Hanfa kampanjom upozoravala kao na neprikladne za širu javnost. Kampanja je sadržavala internetske oglase koji su imali za cilj privući ljude zainteresirane za brzu zaradu, a s namjerom da ih se educira i upozori na zamke i rizike tzv. brzih zarada ulaganjem u komplicirane financijske proizvode. Putem oglasa su izmišljene osobe, predstavljene kao najbogatiji Hrvati, pozivale na trgovanje financijskim proizvodima nazvanim KPN-ovima (Kompliciranim Proizvodima za Neinformirane). Klik na oglas vodio je do posebno izrađene Hanfine informativne internetske stranice (www.hanfa.hr/saznajvise.html), gdje se potencijalne ulagatelje pozvalo na oprez i ukazalo na važnost pravovremenog informiranja o uslugama i proizvodima

prije stupanja u poslovni odnos s ponuditeljima financijskih usluga. Tijekom 30 dana trajanja edukativne kampanje zabilježeno je više od 41.000 klikova na oglase, odnosno više od 41.000 posjeta informativnoj internetskoj stranici.

Edukativne aktivnosti provodile su se i putem organizacije edukativnih posjeta studenata i učenika Hanfi. Predstavnici Hanfe održali su i razna predavanja na seminarima i konferencijama različitih obrazovnih, profesionalnih i državnih institucija te je Hanfa bila pokrovitelj ili partner stručnih konferencija koje se dotiču njenog djelokruga nadležnosti.

Opće poslovanje Hanfe i sjednice Upravnog vijeća i Savjeta

Tijekom godine Hanfa je dodatno unaprijedila postojeća te osigurala nova informatička rješenja radi unapređenja poslovnih procesa povezanih sa zaprimanjem podataka od subjekata nadzora, izvještavanjem prema EIOPA-i i ESMA-i, kao i povećanjem efikasnosti internih procesa. Dovršetakom projekta implementacije digitalizacije dokumenata omogućeno je zaprimanje širokog spektra dokumentacije od subjekata nadzora u elektronskom obliku putem internetskog sučelja. Projekt je leasing društvima, društvima za osiguranje i reosiguranje, mirovinskim osiguravajućim društvima i Hrvatskom uredu za osiguranje omogućio dostavljanje dokumentacije elektroničkim putem, a u 2017. godini projekt će se proširiti na preostale subjekte nadzora Hanfe. U vezi s implementacijom programskog rješenja za zaprimanje i validaciju izvještaja *Solvency Supervision Toolbox* (SST) nastavila se suradnja Hanfe i društava za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje te je kontinuiranom komunikacijom i zajedničkom suradnjom unaprijeđena i poboljšana kvaliteta izvještaja, vjerojatnost pojave grešaka i nepravilnosti svedena je na minimum, a poteškoće tehničke prirode su gotovo u potpunosti otklonjene.

ESMA razvija sustav preko kojeg će na jednom mjestu biti dostupni podaci iz svih licenciranih trgovinskih repozitorija s obzirom na to da trenutno svaki trgovinski repozitorij prikuplja i agregira podatke na različit način te ih dostavlja u različitom formatu što otežava usporedbu i upotrebu podataka. Hanfa je je tijekom godine osigurala zaprimanje dvije vrste izvještaja na dnevnoj osnovi, a tijekom 2017. Hanfa će osigurati pristup ESMA-inom središnjem sustavu preko kojeg će kao nadležno tijelo moći postaviti izravan upit određenom trgovinskom repozitoriju. Pokrenuti su i projekti s ciljem ispunjenja obveza propisanih Direktivom MiFID II³³, koja stupa na snagu 3. siječnja 2018. godine. Svrha projekata je nabava odnosno izgradnja informatičkog rješenja za izvještavanje prema ESMA-i i drugim nacionalnim nadležnim tijelima sukladno Uredbi MiFIR³⁴. Krajem 2016. projekti su spojeni u jedan, a planirani završetak je krajem 2017. godine.

Dovršen je IPA projekt koji je započeo u 2015., a njime je kroz implementaciju sustava poslovne inteligencije postignuto unapređenje učinkovitosti nadzora na području financijskih usluga

---

³³ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (Tekst značajan za EGP), SL L 173/349

³⁴ Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Tekst značajan za EGP), SL L 173/84

nebankarskog sektora u Republici Hrvatskoj u skladu sa svrhom Europskog sustava nadzora financijskog tržišta. Projekt je financiran iz programa Europske unije IPA 2012 (IPA Pomoć u tranziciji i jačanju institucija) i manjim dijelom iz sredstava Hanfe, a u njegovu realizaciju bili su uključeni inozemni stručnjaci. Rezultat projekta je automatizirano izvješćivanje prema ESMA-i i EIOPA-i te automatizirana razmjena podataka s ostalim nacionalnim nadzornim tijelima zemalja članica Europske unije.

Nadogradnjom sustava za uredsko poslovanje unaprjeđeni su poslovni procesi provođenja ispita u organizaciji Hanfe i poslovni procesi uredskog poslovanja. Dovršena je prilagodba arhitekture postojećeg sustava za upravljanje dokumentima (DMS) te je nadogradnjom sustava osiguran daljnji kontinuitet i stabilnost u radu. Dovršen je i veći dio aktivnosti potreban za uvođenje međunarodno priznatih standarda ISO 20000 i ISO 27001. Informatička rješenja imaju iz godine u godinu sve veći utjecaj na poslovanje Hanfe pa se pojavila poslovna potreba za unaprjeđenjem kvalitete upravljanja IT uslugama (ITSM – *IT Service Management*). Implementacija aplikacije za centralno prijavljivanje i praćenje zahtjeva i incidenata za sve informatičke aplikacije (*service desk* i *monitoring*) omogućila je bolje praćenje pouzdanosti informacijskog sustava. Započeta je i izrada dokumentacije i uvođenje dodatnih kontrola radi smanjivanja operativnog rizika u području održavanja i upravljanja sustavima informatičke tehnologije i komunikacije u Hanfi povezanog s ljudskim faktorom i drugim prepoznatim rizicima. Time su stvoreni preduvjeti za certifikaciju informacijskog sustava u skladu sa standardom ISO 27001 što će se provesti tijekom 2017. godine. Hanfa je izradila standardne metodologije upravljanja projektima prema prilagođenoj metodologiji Prince2 u svrhu povećanja efikasnosti upravljanja te provedbe ciljeva i planova Hanfe. S ciljem unaprjeđenja sustava za računovodstvo, financijsko planiranje i izvještavanje kojim se osigurava veća efikasnost poslovnog procesa te sveobuhvatnost i kvaliteta informacija potrebnih za sustav financijskog upravljanja i kontrola, proveden je projekt implementacije nove aplikacije za računovodstvo, financijsko planiranje i izvještavanje. Zbog važnosti planiranja, koordinacije, praćenja i unapređivanja aktivnosti iz područja upravljanja ljudskim resursima, u Uredu Glavnog tajnika osnovan je Odjel za kadrovske poslove. Nabavljena je aplikacija za upravljanje poslovnim procesom praćenja ljudskih resursa kojom je postignuta bolja povezanost podataka, veća i brža dostupnost podataka, kao i brža izrada analiza i izvještaja. Time je unaprijeđeno i provođenje financijskog upravljanja i kontrola u skladu s odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru³⁵.

Na području unaprjeđenja sustava unutarnjih kontrola, tijekom 2016. provedeno je niz aktivnosti. Definirane su vizija, misija i temeljne vrijednosti koje su objavljene na internetskim stranicama Hanfe. Za ostvarenje vizije i misije donesen je Strateški plan za razdoblje od 2017. do 2019. godine. Za navedeno razdoblje utvrđena su tri osnovna opća cilja: očuvanje stabilnosti i sigurnosti financijskog sustava, jačanje zaštite korisnika financijskih usluga i jačanje povjerenja u ulogu Hanfe kao sudionika financijskog sustava. Navedeni opći ciljevi definiraju tri glavna smjera djelovanja te su povezani s njezinim zakonskim djelokrugom. Svaki opći cilj razrađen je kroz posebne ciljeve, a za pojedini posebni cilj određeni su načini njegova ostvarenja, pokazatelji rezultata i pokazatelji učinka. Na temelju strateških

---

³⁵ NN, br. 78/15

ciljeva, krajem 2016. izrađen je Godišnji program rada za 2017. kao i s njim povezan Financijski plan s utvrđenim financijskim resursima za provedbu aktivnosti i ciljeva.

Ukupno ostvareni prihodi Hanfe u 2016. iznosili su 53,1 mil. kuna, dok su ukupni rashodi iznosili 48,2 mil. kuna. Najveći udjel u ostvarenim rashodima činili su rashodi za radnike (67,6 %) koji su iznosili 32,6 mil. kuna. Prosječan broj zaposlenih u 2016. na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja iznosio je 154. Sljedeću značajnu stavku rashoda Hanfe čine materijalni rashodi koji su iznosili 13,5 mil. kuna. Ostvareno je 5,5 % više materijalnih rashoda u odnosu na 2015., što iznosi 703 tis. kuna. Značajnu stavku materijalnih rashoda čine obvezne članarine Hanfe u europskim nadzornim tijelima ESMA-i i EIOPA-i. Troškovi obveznih članarina u ESMA-i i EIOPA-i iznosili su ukupno 4,9 mil. kuna u 2016., što je za 30,0 % više u odnosu na 2015., kada su iznosili 3,8 mil. kuna. Povećanje troškova obveznih članarina rezultat je povećanih budžeta navedenih tijela u 2016. što je utjecalo i na porast rashoda Hanfe. Predmetni troškovi godišnje članarine, ne uključujući druge rashode povezane s obveznim sudjelovanjem Hanfe u radu europskih nadzornih tijela (obvezno sudjelovanje na sastancima, sudjelovanje u izradi zakona itd.), činili su 36,3 % materijalnih rashoda te 10,2 % ukupnih rashoda Hanfe u 2016. godini. Rashodi amortizacije koji su iznosili 1,3 mil. kuna povećani su za 15,0 % u odnosu na 2015. zbog provođenja razvojnih IT projekata koje je nastavljeno u 2016. godini, a uz koje je povezana i nabava dugotrajne imovine koja se amortizira. Na temelju iskazanih podataka o ukupnim приходima i rashodima Hanfa je u 2016. ostvarila višak prihoda nad rashodima u iznosu od 4,8 mil. kuna.

Upravno vijeće donijelo je u 2016. godini 1.346 odluke na ukupno 87 održanih sjednica, od kojih je njih 54 bilo redovno, dok su 33 sjednice bile izvanredne. Održane su tri sjednice Savjeta, i to 8. ožujka, 20. rujna i 22. studenog, na kojima je Savjet u skladu sa svojim ovlastima iz članka 12. Zakona o Hanfi davao mišljenja te stručne savjete s ciljem razvoja nadzorne prakse. Četvrta sjednica nije održana zbog nedostatka kvoruma. Vlada Republike Hrvatske je članove Savjeta, umjesto članova kojima je mandat istekao 22. ožujka, imenovala 24. studenog 2016. godine.